

ВТОРО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Първо заседание

Четвъртък, 27 декември 1956 г.

(Открито в 15 ч.)

В 15 ч. в заседателната зала влизат членовете на Министерския съвет начело с председателя на Министерския съвет д-р. Антон Югов, посрещнати от народните представители със ставане и продължителни ръкопляскания.

Председател Фердинанд Козовски: (Звъни) Другарки и другари народни представители! Присъствуват необходимият брой народни представители. Откривам заседанието на Народното събрание, свикано от Президиума на Народното събрание с указ № 494 от 22 декември т. г. на осма извънредна сесия.

Обявявам осмата извънредна сесия на Народното събрание за открита.

В бюрото са постъпили за разглеждане от сесията:

Законопроект за Държавния народностопански план за 1957 г.

Законопроект за реорганизиране на Министерството на доставките в Министерство на хранителната промишленост и на Министерството на леката и хранителната промишленост в Министерство на леката промишленост.

Законопроект за пенсиониране на земеделските стопани-кооператори.

Законопроект за одобряване на указите, издадени от Президиума на Народното събрание за времето от 3 ноември до 26 декември 1956 г.

Предложение от председателя на Министерския съвет за промени в състава на правителството.

Едновременно с това трябва да се разгледа и доклад от комисията по проверка на изборите относно редовността на произведените на 23 декември т. г. частични избори за народни представители в 123 Балвански и 138 Русенски градски избирателни райони.

Бюрото на Народното събрание предлага да бъдат включени в дневния ред на сесията изброените законопроекти и предложения, като се започне с разглеждането на законопроекта за държавния народностопански план, а що се касае до останалите въпроси да се разгледат в поредност, която се окаже необходима.

Има ли предложения за изменение и допълнение на дневния ред? — Няма.

Моля народните представители, които са съгласни с предложения от Бюрото на Народното събрание дневен ред, да вдигнат ръка. Мнозинство, приема се.

Пристъпваме към първата точка:

Разглеждане на законопроекта за Държавния народностопански план за 1957 г.

Бюрото предлага мотивите и текстовете на всички законопроекти, които ще се разгледат на сесията, да се четат. Има ли друго предложение? — Няма.

Моля народните представители, които са съгласни с това предложение, да вдигнат ръка. Мнозинство, приема се.

Моля дежурния секретар др. Вангел Димитров да прочете мотивите и текста на законопроекта за Държавния народностопански план за 1957 г.

Секретар Вангел Димитров: (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за Държавния народностопански план за 1957 г.

Другарки и другари народни представители! Съгласно чл. 17, точка 6 от Конституцията на Народна република България изработеният проект за Държавен народностопански план през 1957 г. и законопроектът за същия план, обсъдени от ЦК на БКП и Министерския съвет, се внасят в Народното събрание, за да бъдат разгледани и утвърдени. В предлагания Държавен народностопански план е включен и утвърденият с постановлението на Министерския съвет от 29 юли 1956 г. план за развитието на селското сто-

панство по договорното и по пределни цени изкупуване на селскостопански произведения, новите насаждения на трайните култури и общия обем на селскостопанските работи за извършване с механически двигатели на МТС, ТКЗС и ДЗС за 1957 г. общо за страната, по ведомства и по окръзи.

Проектопланът е разработен на основата на Директивата на Шестия конгрес на Българската комунистическа партия за развитието на народното стопанство през периода 1953/1957 г. и е съобразен с възникналите след това нови задачи и взетите от Министерския съвет решения за развитието на някои отрасли на народното стопанство.

Систематичното изоставане на селското стопанство от ръста на останалите отрасли на народното стопанство става все по-осезателно и вече е сериозна пречка за по-бързото развитие на производителните сили на страната. Главно поради това проектопланът за 1957 г. е обвързан при максимално напрежение на материалните и финансовите ресурси.

В раздел първи на законопроекта за Държавния народностопански план за 1957 г. се посочват основните показатели на проектоплана, отразяващи ръста на капиталните вложения — общо за страната и по отделните отрасли, развитието на промишлеността, селското и горското стопанство, транспорта и съобщенията, стокооборота на дребно, просветата, подготовката на кадри, здравеопазването, комуналното стопанство, производителността на труда и снижението на себестойността.

Предвиденото развитие на отделните отрасли се характеризира в основни линии със следното:

а) По капиталните вложения

Общият обем на лимитните капитални вложения възлиза на 3589,8 мил. лв. Финансовите ресурси на страната не позволяват да се заделят повече средства за инвестиции. В рамките на тези възможности проектопланът е съобразен с набелязаните мероприятия по Директивата на Втория петгодишен план и с взетите от Правителството допълнителни решения за включване в строителството на нови обекти и други мероприятия.

От общия обем на капиталните вложения за промишлено изграждане на страната се предвиждат 62%, или 2227,3 мил. лв., срещу 2322,3 мил. лв. по очакваното изпълнение за 1956 г. Основната част от тези средства 88,1% са

предназначени за развитието на тежката промишленост. От тях най-голям е дялът за електроизграждане — 28,1%, следван от средствата, предвидени за развитието на черната и цветната металургия, каменовъглената промишленост, машиностроенето и металообработването, геолого-проучвателните работи.

За по-нататъшното развитие на селското и горското стопанство се заделят 378,8 мил. лв., или 10,5% от общия обем на капиталните вложения. Освен това за задоволяване нуждите на ТКЗС от ново стопанско строителство, за развитие на трайните насаждения и покупка на добитък се осигурява държавен кредит 300 милиона лева.

За увеличаване превозната мощ на транспорта и за развитието на телеграфопощенските съобщения и радиото се заделят 372 мил. лв.

За разширяване на културно-битовото строителство се предвиждат 463,4 мил. лв., или 12,9% от общия обем на капиталовложенията, а само за жилищно строителство във всички отрасли на народното стопанство — 123,1 мил. лв. Освен това за кредитиране на индивидуалното и кооперативното жилищно строителство се предвижда да се заделят около 200 мил. лв. срещу 102 мил. лв. по очакваното изпълнение за 1956 г.

С така определения и разпределен по отрасли обем на капиталните вложения се предвижда през 1957 г. да бъдат въведени в действие: електропроизводствени мощности в размер на 145,28 х. квт, в това число водно-електрическите централи „Батак“ и „Студен кладенец“, последната турбогрупа от разширението на ТЕЦ „Сталин“, първата турбогрупа от разширението на ТЕЦ „Република“; каменовъглени рудници с годишна мощност 670 000 тона; първата доменна пещ, четвъртата мартенова пещ към МЗ „Ленин“, цехът за син камък към Медодобивния завод, заводът за суперфосфатни торове, две обогатителни фабрики за медни руди и две за оловно-цинкови руди; шест винарски изби с около 9225 х. литра вместимост; ще бъдат построени само с държавни средства около 146 хил. декара нови поливни площи; за нуждите на селското стопанство ще бъдат доставени около 1879 трактора, приравнени към 15 к. с.; държавният жилищен фонд ще бъде увеличен с нови около 225,8 х. кв. м жилищни площи.

Предвижда се да започне строителството на акумулаторен завод в Пазарджик, на захарен завод в Лом и подготвителните работи по изграждането на листопрокатния цех към МЗ „Ленин“.

6) По промишлеността

Общият обем на промишлената продукция на цялата промишленост (по фабрично-заводски цени на 1 април 1956 г.) се предвижда да се увеличи с 8,2% в сравнение с очакваното изпълнение за 1956 г., а само за републиканската — с 5,6%.

В промишлеността и най-вече в отраслите, които преработват селскостопански суровини, остават неизползвани значителни производствени мощности. Това се обуславя от ниските добиви през 1956 г. и намалените постъпления в държавата за редица селскостопански суровини, като тютюн, памук, коноп, слънчогледово и други маслодайни семена, захарно цвекло, пашкули и др. Неизползвани производствени мощности остават и в металообработващата, каучуковата и порцелано-фаянсовата промишленост главно поради липса на по-голям пласмент на произвежданата в тези отрасли продукция.

В проектоплана се залага преимуществено развитие на отраслите, произвеждащи средства за производство. Продукцията на тежката промишленост се предвижда да бъде увеличена с около 85,3% в сравнение с 1952 г., а производството на предмети за потребление — с около 45%. При това положение съотношението между производството на средства за производство и производството на предмети за потребление се очертава да се измени от 39,1:60,9 през 1952 г. на 44,3:55,7 през 1957 г. По-бързото увеличаване на производството на средства за производство се дължи главно на по-високия темп на развитие на машиностроенето, черната и цветната металургия, химическата промишленост, електропроизводството и електропромишлеността.

В сравнение с очакваното изпълнение за 1956 г. се предвижда производството на по-важните промишлени произведения да се увеличи, както следва: производството на електроенергия — с 13,5%, на каменни въглища — 1,1%; железни руди — с 14,4%, концентрати от цветни руди — с 15,7%, метали обикновено валцовани — с 20%, олово — със 156,2%, азотни торове — с 5,9%, памучни тъкани — с 5,9%; зеленчукови и плодови консерви — с 5,2%.

Предвиденото производство на електроенергия позволява да се задоволят напълно нуждите на страната. За населението и другите културно-битови нужди се предвижда да се заделят над 432 мил. квч енергия срещу 185 мил. квч през 1952 г.

Напълно ще бъдат задоволени нуждите на народното стопанство и населението с каменни въглища. През 1957 г.,

в сравнение с очакваното изпълнение за тази година, се предвижда населението да получи с 8,1% повече топливо — каменни въглища и дърва, приравнени към условно гориво.

Значителен растеж се предвижда за черната и цветната металургия. През 1957 г. нашата страна ще произведе 270 хил. тона железни руди, 120 хил. тона обикновено валцовани метали, 6550 тона цинк, 15 500 тона олово, 177,9 хил. тона стомана. Значително ще нарастнат запасите от руди за черната и цветната металургия.

Продукцията на машиностроителната и металообработващата промишленост през 1957 г. в сравнение с очакваното изпълнение на тази година по фабрично-заводски цени се увеличава с около 22,1%. През 1957 г. ще нарастне значително производството на стругове, бормашини, мотори с вътрешно горене, тракторни култиватори, тракторни плугове, прикачни зърнокомбайни, товарни вагони, резервни части, радиоапарати и др. Ще се започне серийно производство на редица нови производства, като електрокари, електротелфери, велосипеди, мотоциклети и редица други машини.

Общият обем на минно-химическата и химическата промишленост се очертава да надхвърли с около 42,8% предвиденото по Директивата равнище. Химическите предприятия ще произведат в повече от предвиденото в Директивата: 20 000 тона азотни торове, 24 000 тона калцинирана сода, 13 100 тона сярна киселина, 1180 тона сода каустик и т. н.

С проектоплана се предвижда увеличаване на производствата на стоки за народно потребление, като се отделя особено внимание на необходимостта от по-нататъшно подобряване на качеството и разширяване асортимента на същите. За местната и кооперативната промишленост се предвижда значително увеличаване употребата на индустриални и други отпадъци и разширяване дейността по извършване на промишлени услуги на населението.

в) По селското и горското стопанство

Обемът на селскостопанската продукция (по неизменни цени 1939 г.) се предвижда да нарастне през 1957 г. с 31,6% в сравнение с очакваното изпълнение за 1956 г., в това число от растениевъдство — с 39,2% и от животновъдство — с 15%. Този обем е съобразен с възможностите на нашето селско стопанство, като са взети предвид и решенията на партията и правителството за повишаване изкупните цени

на някои селскостопански произведения и другите мероприятия, целещи засилване заинтересуваността на селските стопани от увеличаване на производството.

През 1957 г. се предвижда производството на пшеница да достигне 2507,3 хил. тона, царевича — 1638 хил. тона, слънчогледово семе — 297 хил. тона, неомаганен памук — 76,5 хил. тона, ориенталски тютюн — 81 хил. тона, месо в живо тегло — 369,6 хил. тона, мляко — 941,8 мил. литра.

Поради очертаващото се неизпълнение на плана по селското стопанство за 1956 г. наличностите от пшеница, царевича, памук, тютюн, слънчогледово семе и редица други произведения в края на годината ще бъдат далеч по-ниски от предвидените. Вследствие на това през 1957 г. се очертава сериозно напрежение в снабдяването на промишлеността, населението и износа с необходимите селскостопански суровини и продукти. Явно е, че по-нататъшното развитие на нашата страна ще зависи в голяма степен от бързото ликвидиране на изоставането на селското стопанство. С взетите от партията и правителството решения и със заложените в проектоплана мероприятия се осигуряват условия за подем в селското стопанство.

Изпълнението на поставените с проектоплана задачи пред селското стопанство за 1957 г. ще зависи в най-голяма степен от мобилизацията и активността на всички селскостопански ръководители за срочно и качествено провеждане на мероприятията, свързани с повишаването на добивите от растениевъдството и продуктивността от животновъдството.

В законопроекта се предлага за одобрение само ръстът на общата продукция от селското стопанство. Тъй като вече се прие ново постановление за системата и нормите за облагане на селскостопанските поризводители със задължителни държавни доставки, планът за изкупване на селскостопански суровини по общ обем и по източници ще бъде изменен и представен в най-скоро време за одобрение от Президиума на Народното събрание.

Проектопланът за сечта на горите е разчетен съобразно значително нарасналите нужди от дървен материал за промишлеността, строителството и населението. Предвижда се размерът на иглолистната сеч да надвиши допустимото годишно ползуване с около 160 хил. куб. м стояща маса.

г) По транспорта и съобщенията

Предвиденото развитие на транспорта и съобщенията е в съответствие с развитието на останалите народностопански отрасли и нуждите на населението.

За осъществяване по-нататъшното снижаване себестойността на превозите се предвижда увеличаване на средната брутна тежина на товарните влакове, намаляване времето за оборота на товарните вагони и подобряване на останалите технико-икономически показатели.

д) По стокооборота

Проектът по стокооборота на дребно е съобразен с ръста на покупателните възможности на населението и стоките фондове. По-големият ръст на продажбите на хранителните стоки в сравнение с ръста на хранителните се дължи на недостатъчните ресурси за някои от тях.

е) По просветата, подготовката на кадри, здравеопазването и комуналното стопанство

Предвижда се увеличение броя на постъпващите във висшите учебни заведения с оглед да се осигурят необходимите специалисти за всички клонове на народното стопанство.

За 1957 г. се предвижда да отпаднат от централно разпределение завършващите училищата и школите за квалифицирани работници, техникумите, средните специални училища.

Увеличава се също така лекарският и средният медицински персонал. Ще бъдат разширени и завършени 8 нови болници с 830 легла и 3 здравни дома в селата.

В съответствие с нарастващите нужди на населението се предвижда увеличение и на различните комунални дейности.

Моля, другарки и другари народни представители, да обсъдите предложения законопроект за Държавния народностопански план за 1957 г. и ако го одобрите, да го гласувате.

Председател на Държавната планова комисия: Г. Чанков

ЗАКОНОПРОЕКТ

за Държавния народностопански план за 1957 г.

РАЗДЕЛ ПЪРВИ

Въз основа на чл. 17, точка 6 от Конституцията на Народна република България и в съгласие с Директивата на VI конгрес на Българската комунистическа партия за развитието на НР България през 1953/1957 г. Народното събрание утвърждава приетия от Министерския съвет цялостен

план за развитието на Народна република България през 1957 г., включително и утвърдения с постановлението на Министерския съвет от 29 юли 1956 г. план за развитието на селското стопанство съгласно приложения от № 1 до № 10 и по следните основни показатели:

1. По капиталното строителство

1. Общият обем на лимитните капитални вложения за Републиката през 1957 г. се определя на 3589,8 мил. лв.

2. За да се осигури по-нататъшното увеличаване на производството на основните и важни суровини, материали, горива, електроенергия и предмети за народно потребление, за промишлеността се заделят 2227,3 мил. лв. от общия обем на капиталните вложения, в това число за електроизграждане 626,9 мил. лв., за каменовъглената промишленост 201,1 мил. лв., за черната и цветната металургия — 208,2 мил. лв., за леката и хранителната промишленост — 264,5 мил. лв., за геолого-проучвателните работи — 300,8 мил. лв.

3. За осигуряване по-нататъшното планомерно развитие на селското стопанство чрез увеличаване на добивите от растениевъдството, броя и продуктивността на селскостопанските животни, както и на горското стопанство се заделят 378,8 мил. лв. за капитални вложения.

Освен това за строителството и развитието на трайните насаждения в трудово-кооперативните земеделски стопанства се осигуряват 300 мил. лв. държавни кредити.

4. За развитието на транспорта и съобщенията се заделят 372 мил. лв.

5. За културно-битово строителство се заделят 463,4 мил. лв.

6. През 1957 г. да се въведат в действие следните важни обекти: електроцентрали с мощност 145, 28 х. квт, в това число ВЕЦ „Батак“ и „Студен кладенец“, последната турбогрупа от разширението на ТЕЦ „Сталин“, първата турбогрупа от разширението на ТЕЦ „Република“, разширяване на сега действащите и построяване на нови каменовъглени рудници с мощност за около 670 000 тона; първата доменна пещ за производство на чугун и четвъртата мартенова пещ към МЗ „Ленин“, цехът за син камък към Медодобивния завод, заводът за суперфосфатни торове, две обогатителни фабрики за медни руди и разширението на две за оловно-цинкови руди; да се предадат за ползуване около 225 883 м² жилищна площ; да се изградят само с дър-

жавни средства около 146 000 декара нови напоителни площи.

7. За насърчаване и подпомагане на кооперативното и индивидуалното жилищно строителство Българската инвестиционна банка да раздаде заеми в размер на около 200 мил. лв.

II. По промишлеността

1. Общият обем на продукцията на републиканската, местната и кооперативната промишленост (по фабрично-заводски цени от 1 април 1956 г.) да нарастне с 8,2% в сравнение с очакваното изпълнение за 1956 г.

2. По основни министерства и ведомства промишлената продукция (по фабрично-заводски цени от 1 април 1956 г.) се увеличава в сравнение с очакваното изпълнение на 1956 г., както следва:

Министерство на електрификацията	— с 12,7%
Министерство на тежката промишленост	— с 15,9%
Министерство на строителните материали и горската промишленост	— с 4,9%
Министерство на леката и хранителната промишленост	— с 2,1%
Министерство на транспорта	— с 15,8%
Министерство на народното здраве и социалните грижи	— с 0,9%
Министерство на земеделието	— с 36,9%
Министерство на вътрешната търговия	— с 4,0%
Министерство на ПТТ	— с 25,6%
Главно управление за геодезия и картография	— с 6,2%
Министерство на комуналното стопанство и благоустройството	— с 22,8%
Централен кооперативен съюз	— с 11,8%
Централен съюз на трудово-производителните кооперации	— с 19,7%

3. Производството на някои по-важни промишлени изделия в натурално изражение да достигне не по-малко от:

Електрическа енергия	— 2 706 мил. квч
Каменни въглища	— 10 905 хил. тона
Нефт	— 280 хил. тона
Обикновено валцовани черни метали	— 120 хил. тона
Зърнокомбайни	— 1 300 броя
Тракторни плугове	— 4 496 броя
Товарни вагони	— 1 283 броя
Цимент	— 854 хил. тона
Метални кровати	— 130 000 броя

Памучни тъкани	— 148 000 х. м.
Вълнени тъкани	— 12 600 х. м.
Зеленчукови консерви	— 89 720 тона
Плодови консерви	— 119 000 тона
Сирене и кашкавал	— 27 300 тона
Месо	— 104 350 тона
Захар	— 113 000 тона
Манипулиран ферментирал тютюн	— 44 088 тона

III. По селското и горското стопанство

Общата продукция от селското стопанство (по неизменни цени 1939 г.) да достигне 54 247 мил. лв. Да се засадят 305 797 декара нови трайни насаждения върху самостоятелни площи.

IV. По транспорта и съобщенията

1. Обемът на превозната работа на транспорта в тонкилометри в сравнение с очакваното изпълнение за 1956 г. се увеличава общо с 10,4%, в това число за жп. транспорт — с 2,9%, за водния транспорт — с 32,1% и за автомобилния транспорт за общо ползване — с 0,1%.

2. Времето за оборота на товарните вагони да не надвишава 78,8 часа, да се увеличи средната брутна тежина на товарен влак в сравнение с очакваното изпълнение за 1956 г. с 1,8%, като достигне не по-малко от 805 тона.

V. По стокооборота

В сравнение с очакваното изпълнение за 1956 г. обемът на стокооборота на дребно по текущи цени се увеличава с 8,5%, а продажбата на по-важни стоки за населението — както следва: ориз — със 7,3%, фасул — с 25,9% пресни зеленчуци — с 5,3%, месо — с 13,5%, свинска мас — с 52,2%; захар — с 16,3%, захарни изделия — с 13,7%, памучни тъкани — с 14,3%, вълнени тъкани — с 10%, радиоапарати — с 18,9%, метални кревати — с 30%, кафяви каменни въглища — с 4,7%, обувки — с 10,4%, сапун — със 7,6%; сода каустик — с 50%.

VI. По просветата, подготовката на кадри, здравеопазването и комуналното стопанство

1. Определя се броят на завършващите висшите учебни заведения на около 5970 души.

2. Да се увеличи броят на леглата в здравната мрежа с 650 легла.

3. Да се водоснабдят нови 59 селища.

VII. По производителността на труда и снижението на себестойността

1. Да се увеличи производителността на труда през 1957 г. в сравнение с очакваното изпълнение за 1956 г.: за републиканската промишленост — с 1,7%, за строителството — със 7,4%, за транспорта — с 3,2%, за търговията на дребно и общественото хранене — с 6,3%.

2. Да се снижи себестойността на промишлената продукция с 2,8%, в това число за републиканската промишленост — с 2,7%, в държавния сектор на селското стопанство: в МТС — с 8,7%, в ДЗС — с 6,7%; на превозите в транспорта — с 1,1%; стойността на строително-монтажните работи — със 7,9%; издръжката на обръщението, отнесена към стокооборотa на дребно — с 8,1%.

РАЗДЕЛ ВТОРИ

Осигуряване изпълнението на плана

1. Общото ръководство и контрол на правилното и своевременно изпълнение на плана се възлага на Министерския съвет.

2. За осигуряване изпълнението на плана Министерският съвет взема решения, издава наредби и провежда мероприятия, които са задължителни за всички.

3. Министерският съвет извършва промените, които се налагат в процеса на изпълнението на плана.

4. Утвърденият народностопански план влиза в сила от 1 януари 1957 г.

5. Изпълнението на настоящия закон се възлага на председателя на Министерския съвет.

Председател Фердинанд Козовски: Думата за доклад има вносителят на законопроекта — председателят на Държавната планова комисия д-р. Георги Чанков.

Георги Чанков: (От трибуната) Другарки и другари народни представители! Предложеният за обсъждане и приемане от настоящата извънредна сесия на Народното събрание проектоплан за 1957 година е резултат на упорита и продължителна работа на трудовите колективи, на държавните и партийните органи в нашата страна.

Заедно с усилията и борбата за изпълнението на плана през настоящата година се подготвяше и планът за идващата 1957 г. Много варианти, много проекти бяха разработени в това отношение с участието на самите трудови ко-

лективи на предприятията, на министерствата и ведомствата, а да се стигне до сегашния проектоплан.

В този проектоплан ние сме се стремили по-точно да бъдат отразени изискванията на обективните икономически закони, по-добре да се обезпечи изпълнението на партийната и правителствена политика за планомерното изграждане на нашата икономика и систематически да се повишава благосъстоянието на народа.

Още по-голямо увеличаване на производството на материални блага както в промишлеността, така и в селското стопанство, сериозно снижаване на себестойността на продукцията и решително подобряване на нейното качество във всички сектори на народното стопанство, по-нататъшно повдигане на материалната и духовната култура на трудящия народ — ето кое характеризира проектоплана за 1957 г. А това означава, че през идващата година производителността на труда във всеки участък, на всяко работно място у нас следва да бъде по-висока, трябва да се осигури много по-добро използване на наличните и нововъвежданите мощности в промишлените и другите предприятия, издръжката на производството и обръщението да бъде още по-чувствително намалена, качеството на стоките да стане още по-добро, всички ние решително да подобрим нашата работа, да се учим, да се борим и да преодоляваме по-енергично трудностите, които неизбежно срещаме по нашия път на социалистическо строителство.

В проектоплана, в цифрите, заложили в него, и в установените пропорции за развитието на народното стопанство през 1957 г. е отразена политиката на партията и народната власт за по-нататъшно социалистическо изграждане на нашата страна за благото на народа, за грижата към човека. В този план са отразени реалните възможности на страната за стопанско и културно строителство, за по-голямо разгръщане на производството, за подобряване на благосъстоянието и издигане културния уровень на трудещите се.

В цифрите на проектоплана може да се види политиката на партията и правителството за укрепване на съюза между работническата класа и трудещите се селяни — здрава основа на нашата народна демокрация, може да се види твърдата политика за укрепване на кооперативния строй на село, за развитие на просветата, науката, здравеопазването и културата на народа.

В тях е отразена миролюбивата политика на нашата страна, нейният постоянен стремеж за укрепване на дружбата и сътрудничеството между всички народи, строящи социализъм, борещи се за мир, начело със Съветския съюз,

с Китайската народна република. От целия проектоплан за 1957 г. може да се види колко е жизнено необходимо за нашата страна непрекъснато да се укрепва и да се разширява нерушимата българо-съветска дружба, дружбата ни с всички социалистически страни.

В проектоплана е отразена нашата политика за по-нататъшно разгръщане на икономическите взаимноотношения с всички останали страни, в това число и със страните от Азия и Африка, които смело и последователно се откъсват от орбитата на грабителската колониална система на капитализма.

В проектоплана намира място и нашата скромна, но искрена, сърдечна помощ към унгарския народ, който с помощта на Съветската армия разгроми контрареволуционните банди, укрепва своята народна власт въпреки отчаяните безнадеждни усилия на реакцията и нейните помагачи.

Най-после в тези цифри може да се види грижата на нашата народна власт за отбраната на страната и за по-сериозно укрепване сигурността на нашите социалистически завоевания.

Може ясно да се каже, че в проектоплана няма фантазии и празни мечти. В него са отразени действителните успехи на социалистическата ни родина, на нашия героичен народ. В него могат да се видят нашите слабости и не малко трудности, които ние — партия, правителство и народ — можем и трябва да преодолеем.

Цифрите в плана — това са нашите постижения, нашите предстоящи задачи, нашите благородни социалистически стремежи. И наистина какво показват тези цифри?

По промишлеността

Планът в промишлеността през настоящата година ще бъде не само изпълнен, но и преизпълнен.

Общо за всички години на първата петилетка работническата класа в промишлеността у нас произведе продукция за около 244 милиарда лева (по цени 1939 г.), а през изтеклите 4 години на втората петилетка — за около 405 милиарда лева. Следователно за такъв кратък период от 4 години нашата промишленост произведе за около 161 милиарда лева повече промишлени изделия от първата петилетка.

През 1957 г. промишлените предприятия в Народна република България ще произведат с около 9,6 милиарда лева (по цени 1939 г.) по-голяма продукция в сравнение с

1956 г. Онова, което нашата страна през 1939 г. произвеждаше за 20 дни, то през следващата година ще бъде произвеждано за по-малко от 3 дни.

Тези наши успехи са безспорно твърде големи, но това все още не ни дава основание да се смятаме за високо развита промишлена държава. За нашата по-нататъшна индустриализация ние трябва да полагаме още големи грижи, да отделяме не малко средства.

През 1957 г., ние ще продължим да развиваме успешно основните производства на тежката и леката промишленост.

Макар да не сме страна на метала, през 1957 г. ние ще произведем над 120 хиляди тона черни валцовани метали, т. е. почти два пъти повече от всички употребени метали през 1939 година, през която година, трябва да кажем, България е произвела само 4000 тона; нашата промишленост ще произведе през идущата година над 108 хиляди тона цветни метали във вид на концентрати, мед, олово, цинк; около 108 хиляди тона азотни торове; над 100 хиляди тона калцинирана сода и сода каустик; около 148 милиона метра памучни тъкани, 12 милиона и 600 хиляди метра вълнени тъкани и около 6 милиона метра копринени тъкани; не по-малко от 15 милиона чифта кожени и каучукови обувни изделия; над 200 хиляди тона зеленчукови и плодови консерви; повече от 104 хиляди тона месо, близо 28 хиляди тона месни изделия и месни консерви; значителни количества вагони, металорежещи машини, плавателни съдове, селскостопански и други машини за нашите нужди и за износ; годишният добив на въглища ще достигне около 11 милиона тона, на електрическа енергия — над 2 милиарда и 700 милиона киловатчаса.

С проектоплана за 1957 г. почти за всички от посочените производства на глава от населението нашата страна ще отиде още по-напред от съседните нам капиталистически страни.

С това, което предвиждаме за 1957 г., се очертава да надхвърлим Директивата по промишлеността за втората петилетка с не по-малко от 1 милиард и 500 милиона лева по цени 1939 година или с повече от 1%. Директивата на Шестия конгрес на партията ще бъде преизпълнена и за почти всички основни промишлени произведения като електрическа енергия, нефт, руди, концентрати от цветни метали, стомана, черни валцовани метали, продукцията на машиностроенето, азотни торове, калцинирана сода, сярна киселина, памучни тъкани, консерви и др.

Някои могат да кажат, че това, което ние изнасяме в доклада, са само цифри за успокояване, а потребностите на страната са по-други. Каква е наистина действителността?

Най-напред трябва определено да доложим на Народното събрание, че с предвиденото в проектоплана равнище на производството се осигурява пълно и редовно задоволяване потребностите на нашето народно стопанство, на вътрешния пазар и износа.

Само преди няколко години ние чувствахме остра нужда от каменни въглища и електрическа енергия. От това страдеше народното стопанство, а населението изпитваше сериозни лишения. Сега тия трудности са преодолені. Добивът на каменни въглища и производството на електрическа енергия задоволяват нарасналите потребности на нашата страна.

Ние сега не изпитваме затруднение и ако изпълняваме редовно нашите планове, няма и през 1957 г. да изпитваме трудности за памучни и вълнени тъкани, за обувци, за месо, мляко, за зеленчуци, захар и други произведения. Както досега, така и за в бъдеще нашите търговски магазини ще бъдат винаги пълни със стоки.

С неотклонния растеж на нашата промишленост се осигурява не само добро задоволяване на нуждите на нашето народно стопанство, но и стабилност на цените. В нашата страна няма игра между доходите на населението и цените на стоките, които се продават на населението. Няма люшкания и несигурност, а здрава икономическа основа, върху която непрестанно расте благосъстоянието на народа.

През 1957 г. нашата промишленост ще произведе нови видове изделия. Тя ще започне да произвежда серийно дизелмотори от 24 до 60 конски сили, компресори до 25 кубически метра в минута, мотоциклети, велосипеди, нови модели стругове, електрокари, скрепери, разни видове машини за селското стопанство и рудодобива, молибденов концентрат, над 20 вида нови лекарства и специалитети.

Ще започне усвояването на непроизвеждани досега в страната промишлени изделия като дизелмотори с 4 и 6 цилиндъра до 2200 оборота в минута и мощност до 125 конски сили; компресори до 40 кубически метра в минута, електротелфери, автоматични подавачки за дървообработващи машини, промишлени шевни машини и други промишлени изделия.

Ние обаче смятаме, че това развитие на нашата промишленост не е достатъчно, особено на леката и хранителната промишленост. То може да бъде значително по-голямо. Затова е нужно селското стопанство да осигури по-големи ко-

личества тютюн, памук, вълна, пашкули, други текстилни суровини, маслодайни семена, захарно цвекло, добитък за месо и други. Ако и през 1957 г. част от производствените мощности на нашата хранително-вкусова, текстилна, кожаро-кожухарска и обувна промишленост не ще работят с пълен капацитет, това обстоятелство ще се дължи главно на недостиг от селскостопански суровини.

При този обем на промишлената продукция за 1957 г. и при това развитие на отделните отрасли производството на средства за производство (група „А“) се очертава да се увеличи с 83,7% в сравнение с 1952 г. срещу 82,2% по Директивата, а производството на предмети за потребление (група „Б“) — с 48,2% срещу 45,9%. Предвиденото по Директивата съотношение между тежката и леката промишленост се изменя незначително в полза на тежката промишленост. Но независимо от това продукцията на леката промишленост през 1957 г. по обем ще съставлява 55,7% от цялата промишлена продукция в страната.

Снабдяването на страната с произведения от тежката промишленост, особено с комплектно оборудване за заводи и електроцентрали, механизацията с някои видове машини за селското стопанство, подменяването на старата техника с нова става главно от социалистическия лагер, т. е. от внос. Това сътрудничество ние и напред ще запазим и ще укрепваме. Ние държим сметка, че Народна република България се намира в социалистическия лагер и че не е необходимо да развиваме ония отрасли в нашата страна, които са вече достатъчно развити в другите братски страни и за които няма необходимите условия в нашата страна.

Въпреки достигнатите успехи, в нашата работа има още сериозни слабости. Незадоволително е разрешен въпросът например в нашата републиканска, местна и кооперативна промишленост за качеството и себестойността на продукцията.

Нашият народ например не може да бъде доволен от качеството на една част от произвежданите каменни въглища. Не всички текстилни, обувни, мебелни, консервни и други изделия на леката и хранителната промишленост отговарят на вкуса, на бита, на порасналите изисквания на градското и селското население.

Машиностроенето у нас отбеляза големи успехи, но то не винаги произвежда за нашите нужди и за износ доброкачествени, високопроизводителни, съвременни машини. Неговите слабости при производството на различни резервни части, селскостопански инвентар и други машини са твърде големи. В значителна степен оплакванията и кри-

тиката на машинно-тракторните станции спрямо машиностроителните предприятия са оправдани и следва да се вземат под внимание от ръководството на машиностроителните предприятия. В тях трябва да се вслушат работниците и инженерно-техническите кадри от нашето машиностроене, защото пред тях е поставена отговорната задача през 1957 г. да произведат необходимия на нашето селско стопанство прикачен инвентар.

Необходимо ли е да изясняваме какво губи нашият народ и цялото ни народно стопанство, когато се допуска да излиза от предприятията лошокачествена продукция?

На първо място, ако това са предмети за народно потребление, те или ще останат непродадени в търговските предприятия, ще заангажират оборотните им средства и няма да им дадат възможност да набавят редовно по-богат асортимент от стоки за задоволяване потребностите на населението, или пък, ако бъдат продадени даже и на пониски цени, купувачите във всички случаи ще бъдат оцетени, защото, както казва нашият народ, „евтиното излиза по-скъпо“.

На второ място, ако това са строителни материали, резервни части, машини или други средства за производство, ниското им качество ще даде отрицателно отражение както върху качеството и себестойността на произвежданата от тях продукция, така и върху рентабилността на предприятията, където ще бъдат използвани.

Изобщо ниското качество във всички случаи води до непълно задоволяване на потребностите, до намаляване реалните доходи на населението, до снижаване рентабилността и финансовите резултати от работата на предприятията и намаляване темповете на натрупване в народното стопанство.

В тази насока трябва да се отбележи, че заедно с постигнатите не малки успехи се допуснаха досега и редица съществени слабости. Могат да се посочат редица примери за това. През третото тримесечие на тази година например не е изпълнен планът за първо качество на памучните тъкани, памучния трикотаж, твърдите и лицевите кожи, мъжките шушони и други изделия. Нещо повече, за редица изделия, между които тежките външни автомобилни гуми, твърдите кожи, обувките, памучните тъкани и др., процентът на първокачествената продукция бе намален в сравнение със същото тримесечие на 1955 г.

Особено остро стои въпросът за качеството сега, когато Съветският съюз, отговаряйки братски на нашата молба, ни

дава значителни количества суровини и материали за преработка на ишлеме у нас. Единствено от това — дали ние ще съумеем да осигурим необходимото качество на готовите изделия, ще зависи възлагането на още по-големи поръчки през следващите години, да натоварим още повече нашите предприятия и с това да заангажираме повече работна сила в материалното производство.

Равнището на себестойността на продукцията характеризира най-пълно не само дейността на отделните производствени предприятия, но и цялостната ни стопанска дейност. Ниска себестойност, това значи по-малко разход на труд и материали за единица изделия, това значи повече изделия при еднакво количество разходван труд и материали. Сnižението на себестойността създава условия от една страна да се намаляват цените на произведената продукция и от друга да се увеличават натрупванията в стопанството, а отгук и да се запазят темповете на разширението социалистическо възпроизводство.

Ако на вътрешния пазар, въпреки всички неблагоприятни последици, ние бихме могли временно посредством задържане на цените да минем с по-висока себестойност, на външния пазар нашите стоки са подложени на конкуренция от другите страни и за да ги реализираме, ние ще бъдем принудени да ги продаваме на цени по-ниски от тяхната себестойност, при което цялото народно стопанство, а отгук и всички трудещи се от нашата страна ще понесат загуби.

Ясно е, че държейки сметка за интересите на нашата страна, на трудещите се, ние трябва да приближаваме стойността на продукцията до нивото на цените на международния пазар.

Съществуват ли в нашето стопанство резерви за по-нататъшно снижаване себестойността на промишлената продукция? Ние смятаме, че съществуват, и то не малки резерви. Известно е, че себестойността на продукцията във всяко производствено предприятие може да се снижи, като се намали разходът на труд и материали. Въпреки че в сравнение с 1955 г. през настоящата година себестойността на стоковата продукция в промишлеността се очаква да бъде снижена с 6,7%, случаите на непълно оползотворяване както на труда, така и на материалите не бяха единични.

Общо за републиканската промишленост например през първите девет месеца на тази година не са оползотворени повече от два милиона работни дни. Ако беше оползотворено това работно време, производителността на труда на

един работник в републиканската промишленост щеше да се повиши допълнително с около 3,5%.

Следва да се има предвид, че само 1% намаление на себестойността и издръжката на обръщението върху предвиденото по плана носи на народното стопанство не по-малко от 270 милиона лева допълнителни икономии.

Не са единични все още случаите на непълно и нерационално оползотворяване на суровините и материалите. Главно поради преразход на електрическа енергия, горива и материали плановата себестойност на един тон прокат от Металургичния завод „Ленин“, например през III тримесечие на тази година, бе увеличена с около 9%.

Тук трябва да се отбележи, че при сегашната практика на планиране, отчитане и контролиране разхода на труд и материали в производството има известни слабости. Разходът на труд се контролира главно чрез фонда на работната заплата и за всеки преразход на фонда се търси строга отговорност, независимо от това дали е изпълнен или не планът за снижаване на себестойността. Поради това не са редки случаите, когато, за да се икономиса фондът на работната заплата, т. е. жив труд, в някои производства се допускат големи преразходи на суровини, материали, горива и др.. Ясно е, че такава икономия на труд е фиктивна. За народното стопанство с еднакво важна икономията както на жив труд, така и на материали. Очевидно за в бъдеще ще трябва да се помисли за известни корекции в начина на планиране и контролиране разхода на труд и материали, т. е. на общия разход на труд в изделията.

Следователно и през 1957 г. главното си остава по-добре да работят министерствата, ведомствата и предприятията, нашите партийни, младежки и профсъюзни организации, по-умело да насърчават и ръководят инициативите на работническата класа, на всички трудещи се в борбата за високо качество, за по-ниска себестойност, в борбата срещу нередностите и недостатъците в нашата работа, които в крайна сметка водят към занижаване на финансовите резултати, към забавяне темповете на разширеното възпроизводство и подобряване благосъстоянието на народа.

Наред с това вече е съвсем ясно, че за да се ликвидират допуснатите досега слабости по отношение на качеството на продукцията, през 1957 г. ще трябва да се вземат по-ефикасни мерки както за засилване на материалната заинтересованост, така и за увеличаване материалната отговорност на всички онези лица, които поради една или друга причина допринасят за влошаване качеството на продукцията и за нейното оскъпяване.

Говорейки за промишлеността, трябва да кажем, че не са малки и успехите на геолозите, които откриват подземните богатства на нашата Родина. В края на 1957 г. се предвижда промишлените запаси за най-важните руди да надхвърлят значително предвидените по Директивата. Така например запасите от желязна руда ще се увеличат на около 218 милиона тона вместо 32 милиона тона, както се предвиждаше по Директивата, или близо 7 пъти повече; за медните руди — с около 80% повече; за оловно-цинковите руди — 25% повече; за мангановите руди — 2,2 пъти повече.

В настоящия момент обаче към геолозите ние трябва да предявим нови, по-големи изисквания. Всички работници, техници и инженери трябва упорито да усвояват опита на първенците, да не пропускат никаква новост, откъдето и да идва тя. На нашата страна са нужни по-големи запаси от нефт, коксуващи се каменни въглища, руди за цветни метали и те трябва, с предвидените им в плана средства, да увеличат тези запаси. Но в същия момент нашата икономика изисква от тях ежедневно да разходват относително по-малко средства, бързо да снижават себестойността на геолого-проучвателните работи.

По селското стопанство

През настоящата година се направиха нови, решителни стъпки по пътя на социалистическото развитие на нашето селско стопанство. Около 79% от обработваемата площ вече е обединена в кооперативните и държавните земеделски стопанства. Останалите 21%, които се обработват от частните стопани, са преди всичко балкански и полубалкански земи.

Нарастването на обществения сектор в селското стопанство не е случайно. То е свързано с жизнените интереси на нашите селскостопански производители, които ежегодно, на практика се убеждават в предимствата на трудово-кооперативните земеделски стопанства. И наистина под непрестанните грижи на народната власт нашите трудово-кооперативни земеделски стопанства бележат очевидни успехи. Ежегодно се увеличават доходите на кооператорите. Тук следва да се търсят главните причини за притегателната сила на кооперативните стопанства, за оня обрат на частните земеделски стопани към социалистическия сектор, за тяхното масово навлизане в трудово-кооперативните земеделски стопанства.

След Априлския пленум на Централния комитет, както ви е известно, партията и правителството проведеха нови мероприятия в полза на селското стопанство и на трудещите се селяни. Увеличиха се изкупните цени на много селскостопански произведения; намалиха се цените на масово употребяваните в селското стопанство промишлени изделия като изкуствени торове, поцинкована тел, препарати за растителна и животинска защита и други. Освобождават се от задължителни зърнени доставки от 1 януари 1957 г. балканските селища на страната и целият Благоевградски окръг; премахват се за цялата страна задължителните държавни доставки на гроздето, сините сливи, ябълките, картофите, сеното, кравето, козето и биволското мляко; облекчиха се държавните доставки и на вълната; реши се въпросът с пенсиите на старите земеделски кооператорки и кооператори.

Всичко това ще означава ново увеличение на доходите на нашето село през 1957 г. с около 700 милиона лева. Но в същото време то ще повиши до известна степен себестойността на някои промишлени изделия, защото селскостопанските суровини стават по-скъпи.

С проведените мероприятия досега в областта на селското стопанство може да се смята, че въпросът за изкупните цени на селскостопанските произведения в основни линии е вече решен. Създадени са следователно всички предпоставки за развитието на селското стопанство, за осигуряване на бърз подем в развитието на неговите решаващи отрасли.

При това положение по-нататъшното увеличаване доходите на селските стопани трябва да се търси и осигурява не по пътя на увеличаване изкупните цени, а по пътя на увеличаване добивите и продукцията на селското стопанство и намаляване на производствените разходи. Само масовата, увеличена селскостопанска продукция с ниска себестойност е най-правилният път за увеличаване доходите на селските стопани.

Проведените мероприятия безспорно ще активизират борбата на селското население за произвеждането на по-голяма селскостопанска продукция, ще съдействуват за укрепването на кооперативния строй. Но тези мероприятия имат не само стопанска, икономическа страна, те имат и политическа страна. Няма никакво съмнение, че тяхното осъществяване ще доведе до ново още по-голямо укрепване на боевия съюз между работническата класа и селяните, който представлява сигурна гаранция за непобедимостта на нашия народ, за здравината на народнодемократичния строй.

Държавата непрекъснато подобрява материално-техническата база на селското стопанство. През 1957 г. за нуждите на селското стопанство ще бъдат осигурени над 240 хиляди тона изкуствени торове, или с около 65 хиляди тона повече от тази година, 28% повече вносни препарати за растителна и животинска защита, значителни количества син камък и др. Напоителните площи ще достигнат около 4 милиона декара, а тракторният парк ще нарастне на около 26 хиляди трактора, приравнени към 15 конски сили, т. е. ще се надхвърли предвиденото по Директивата с около 2400 трактора.

Отчитайки, че всички мероприятия, които партията и правителството провеждат, ще дадат добри резултати, в проектоплана е предвидено производения на селското стопанство през 1957 г. да възлезе на не по-малко от 54 милиарда лева по цени 1939 г., или с около 32% повече, отколкото през 1956 г. Въпреки това Директивата по селското стопанство няма да може да се достигне с около 10%.

Какво производство от основните продукти на растениевъдството и каква продукция от животновъдството трябва да получат през 1957 г. трудещите се от нашето село, за да могат да увеличат своите доходи, да задоволят потребностите на страната до новата реколта на 1958 г. и да се обезпечат суровини за редовна работа на нашите тютюневи, текстилни, хранителни и кожаро-кожухарски предприятия? Ние трябва да произведем през 1957 г. не по-малко от 2 милиона и 700 хиляди тона зърненохлебни храни, 2 милиона и 500 хиляди тона зърнен фураж, 300 хиляди тона слънчогледово семе, 81 000 тона ориенталски тютюн, 77 хиляди тона неомоганен памук, 1 милион и 100 хиляди тона захарно цвекло, 400 хиляди тона добитък и птици за клане, 16 300 тона нецрана вълна, 940 милиона литра мляко и близо 900 милиона яйца.

Могат ли нашите селски стопани да получат такава продукция? Ние смятаме, че могат. Според нас, при добра работа и сравнително нормална година, има условия тази продукция не само да се достигне, но и значително да се надхвърли. Трябва да отбележим, че за някои от посочените продукти в предшествуващите години ние сме получавали почти същите количества. За да се достигне предвиденото производство на пшеница, трябва да се получи около 178 кг средно от декара засята площ срещу 164 кг през 1953 година; царевича — 210 кг срещу 194 през 1955 г.; ориенталски тютюн — 95 кг срещу 77 кг през 1955 г.; слънчогледово семе — 135 кг срещу 123 кг през 1955 г.; вълна от една овца — 2 кг и 150 г срещу 1 кг и 916 г през 1955 г.

Посочените добиви са напълно осъществими за нашите условия. Но за това се изисква запретване на ръкавите, решително подобряване на стопанската, организационната и политическата работа на село от партийните ръководства, народните съвети, Отечествения фронт и всички обществени организации, от органите на Министерството на земеделието. Изисква се добро стопанисване и правилно използване на селскостопанската техника, добро стопанисване и цялостно използване на напоителните площи, на химическите и оборските торове. Особено е наложително напълно да скъсаме с шаблона, с готовите калъпи при извършване на селскостопанските работи, които в редица случаи, както знаете, ни нанесоха не малко щети.

Никой не бива да забравя, че сега в селското стопанство всичко зависи от нашия труд, от нашата умела работа да използваме наличните фактори за получаване на изобилие от селскостопанска продукция. Държавата в това отношение е направила твърде много и е създала условия за плодотворна работа. Какви ще бъдат доходите на кооператорите, на всички селски стопани — зависи главно от техните усилия. Каквото си постелем, на такова и ще легнем, казва народната поговорка.

Страната очаква и със законно право се надява, че трудещите се от селското стопанство ще изпълнят и преизпълнят своите планове през 1957 г., ще изпълнят своя дълг към себе си, към своите семейства и своята Родина.

По транспорта и съобщенията

Развитието на промишлеността, на селското стопанство, на външната и вътрешната търговия налагат и съответно развитие на транспорта и съобщенията.

През изтеклите четири години на втората петилетка нашият транспорт и транспортните работници сравнително добре се справиха със своите отговорни задачи, като по основните показатели на плана успешно изпълняват и преизпълняват Директивата. В края на тази година обаче се забелязаха известни затруднения в превозването на някои селскостопански продукти и при обслужването на вноса и износа. А задачите, които стоят пред нашия железопътен, автомобилен, воден и въздушен транспорт през идущата година, ще бъдат още по-големи и по-сложни. За да може транспортът и съобщенията да задоволяват по-пълно нарастващите нужди на страната, се предвижда да бъдат заделяни около 372 милиона лева капитални вложения, като транспортният парк се увеличи общо с около 520 вагона, 100 автобуса и морски и речни съдове с обща вместимост

над 6000 тона. Това не е достатъчно, но ние за през 1957 г. нямаме възможност да увеличаваме още повече подвижния състав на различните видове транспорт и съобщителни мрежи, макар и за това да се чувства известна необходимост.

Ето защо транспортните работници през 1957 г. ще трябва да подобрят още повече използването на наличния подвижен състав, като съкратят времето за оборота на вагоните, увеличат пробегата на локомотивите, камионите и корабите и брутната тежина на товарните влакове.

Главната задача на нашите транспортни работници и служаци, както и на работниците по съобщенията през 1957 г. ще бъде още по-ефикасно да използват наличните транспортни и съобщителни средства и да не допускат никакво смущение в стопанския живот на страната. Определените средства от държавата за развитието на нашия транспорт и съобщения следва да се използват разумно и най-целесъобразно.

По националния доход и жизненото равнище на народа

Централният въпрос в политиката и в ежедневната работа на партията и на правителството винаги е бил и ще бъде въпросът за постоянното подобряване на материалния и културния живот на народните маси. При приемането на Директивата за втората петилетка Шестият конгрес на Българската комунистическа партия постави задачата — реалната работна заплата на работниците и служителите и реалните доходи на селяните през 1957 г. да се увеличат с не по-малко от 40% в сравнение с 1952 г. Сега ние можем да съобщим пред Народното събрание, че тази основна задача ще бъде значително преизпълнена. С успешното изпълнение на представения за разглеждане проектоплан реалната работна заплата на работниците и служащите и реалните доходи на селяните през 1957 г. ще се увеличат с повече от 60%, т. е. с 20 пункта повече, отколкото се предвиждаше по Директивата.

Това бързо повдигане на жизненото равнище на всички трудещи се в нашата Родина идва като резултат на ежедневните усилия на българския народ за увеличаване на производството, за поевтиняване на неговата издръжка и за намаляване на непроизводителните разходи. То е резултат на задружния труд на работниците и селяните за увеличаване на националния доход, както и на провежданите от партията и народното правителство мероприятия за по-решително подобряване благосъстоянието на народа.

Националният доход за разпределение през 1957 година се очертава да достигне около 28 милиарда и 800 милиона лева по сегашни цени. От тях около 23 милиарда и 600 милиона лева, или 82%, ще отидат за потребление и около 5 милиарда и 200 милиона лева, или 18%, за натрупване. При това трябва още веднаж да се подчертае, че делът за потребление у нас, както и във всички останали социалистически страни, се разпределя между населението съобразно количеството и качеството на вложения труд, а не както е в капиталистическите страни — съобразно размера на притежавания капитал и опитността на капиталистическите елементи да ограбват трудещите се.

Главните мероприятия, посредством които се увеличават реалните доходи на трудещите се у нас с повече от 60%, са следните:

Първо — досега се проведоха шест намаления на единните цени на дребно на продоволствените и промишлените стоки, от които намаления се ползват както работниците, така и селяните. С това се повишиха покупателните възможности на населението с около 6 милиарда и 600 милиона лева. С други думи, през 1957 г. с около 73 лева ще могат да се купят стоки, за които през 1952 г. трудещите се у нас трябваше да заплащат 100 лева.

Второ — увеличават се ниските заплати на работниците и служащите с около 400—450 милиона лева. Заедно с тях средната годишна заплата на едно заето лице в народното стопанство (без членовете на трудово-кооперативните земеделски стопанства, частните стопани, частните занаятчии и свободните професии) се повишават от 6457 през 1952 г. на около 8000 лева през 1957 г., или с около 24%.

Трето — увеличиха се семейните надбавки на работниците и служащите с около 300—350 милиона лева.

За подобряване качеството и намаляване цените на храната в столовете държавата ще разходва ежегодно допълнително не по-малко от 150 милиона лева. В резултат на тази мярка, докато към 31 юли 1956 г. във всички столове на страната се хранеха около 163 000 души, сега — към 345 000 души, или повече от два пъти. Цената на храната бе намалена средно с 25—30%, а в отделни столове, където са организирани собствени стопанства — и до 50%.

Четвърто — само от увеличаване на цените на селскостопанските произведения през годините на петилетката селското население ще получи през идващата година не по-малко от 800 милиона лева допълнителни доходи.

Пето — от увеличаване размера на пенсиите на възрастните кооператори и кооператорки през 1957 г. само дър-

жавата ще задели около 200—220 милиона лева, а общо средствата за пенсиите на коператорите и частните стопани ще се увеличат близо с 400 милиона лева.

Шесто — с увеличаване размера на ниските пенсии ще бъдат увеличени с не по-малко от 60 милиона лева паричните доходи на пенсионерите.

Седмо — трябва също така да напомним, че цялото медицинско обслужване на населението в нашата страна е безплатно, за която цел през 1957 г. държавата ще изразходва над 750 милиона лева, или с 300 милиона лева повече от 1952 г..

Големи суми държавата изразходва също така за поддържане на почивните домове, за заплащане на две трети от храната на почиващите, за стипендии на учащите се във висшите и средните учебни заведения. Не бива освен това да се забравя, че наемите в нашата страна са минимални, твърде изгодни за трудещите се.

Всички тези мероприятия могат да се провеждат само от една партия и едно народно правителство, които са плът от плътта и кръв от кръвта на самата работническа класа, на трудещите се маси в нашата страна.

Искам тук да се спра и на някои други въпроси във връзка с жизнения уровень на нашия народ и жизнения уровень в някои от съседните нам страни. Тези въпроси, разбира се, не са включени в нашия проектоплан, но не трябва да ги отминаваме, тъй като напоследък с тях се занимават редица чужди вестници, реакционната радиопропаганда и някои официални лица в чужбина, като ги представят в най-вулгарна, извратена форма.

В тази пропаганда не се пише и говори за необходимостта от засилване на нашите взаимни икономически връзки, за сближаването между нашите страни, за мира и дружбата между тях, а се занимават предимно с фалшификации и лъжи. Ние не сме против критиката на нашите инстинксни слабости и недостатъци, но не бива с мълчание да отминаваме клеветническата пропаганда и изопачаването на фактите, не бива да мълчим, когато търсят у нас да намерят „под вола теле“.

Някои турски и гръцки реакционни вестници напоследък зачестиха да пишат за положението в нашата страна и особено в нашето село. Те тръбят, че положението на народните маси у нас било много тежко, че имало въоръжени бунтове, че едва ли не днеска-утре щяла да бъде съборена народната власт. Нашият народ на такива празни приказки отговаря със своята народна поговорка — „гладна кокошка просо сънува“. Никога нашата народна власт не е била така

крепка, никога нашият народ не е бил така единен и сплотен около Комунистическата партия и народното правителство, както е сега.

Ние знаем, че капиталистите и селските чорбаджии както в Турция, така и в Гърция живеят добре, но това става за сметка на систематическото ограбване и изгладняване на широките народни маси, на работниците и селяните в тези страни. Народът в тези страни е лошо облечен, без достатъчно медицински грижи, тъне в неграмотност и живее при тежки битови условия.

Ние разполагаме с някои сравнителни данни за 1955 г., от които може да се види как живеят трудещите се у нас, в Гърция и в Турция. Данните са само за текстилните работници и за някои видове стоки. Но понеже за Гърция и Турция нямаме други данни, ще си послужим само с тях.

Надницата на един средно квалифициран текстилен работник у нас през 1955 г. е била около 25 лв., в Гърция около 37 драхми и в Турция — около 10 лири. С една средна надница един текстилен работник в България, Гърция и Турция е могъл да купи следните стоки:

	България	Гърция	Турция
Говеждо месо I качество	2,25 кг	1,3 кг	2 кг
Краве масло I качество	1 "	0,9 "	0,9 "
Картофи	23 "	15 "	15 "
Сирене	2 "	2 "	1,5 "
Конфитюр	3,1 "	1,5 "	1,7 "
Мармалад	4,4 "	1,2 "	1,7 "
Сапун за пране	5 "	3,6 "	2,9 "
Бархет	2,6 м	2,2 м	2,2 м

За да си купи през 1955 г. някои по-скъпи стоки, един текстилен работник от трите държави е трябвало да заплати цена, равняваща се на следния брой надници:

	България	Гърция	Турция
За една мъжка поплинена риза	2,7	4	5,5
За една дамска рокля от естествена коприна	7,7	16,5	18
За една дамска рокля от памучен плат	2,9	3,8	10
За един чифт мъжки фабрични обувки с гьон	6,6	10,8	5
За един чифт дамски фабрични обувки с гьон	4,9	9,4	4,5
За един чифт детски фабрични обувки с гьон	1,9	4,4	2

Освен това през 1955 г. наемът на един двустаен апартамент в България е бил около 70 лв., в Гърция — около 2000 драхми и в Турция — от 200 до 400 лири. Или ако един текстилен работник в Гърция през 1955 г. би наел такъв апартамент, то за да плати месечния му наем е трябвало да заплаща сума, равняваща се на около 54 надници, в Турция — от 20 до 40 надници, а в България — от 2,5 до 3 надници.

Лекарският преглед у нас е безплатен за всички граждани на страната, а през 1955 г. в Гърция за един лекарски преглед от специалист е било плащано от 150 до 300 драхми и в Турция — около 50 лири. Или един текстилен работник в Гърция е трябвало да отдели за лекарски преглед от 4 до 8 надници, а в Турция — около 5 надници.

Данните, които приведохме, се отнасят за 1955 г. Трябва обаче да се има предвид, че в началото на 1956 г. в нашата страна беше проведено намаление на цените, възлизало на около един милиард лева, докато в Турция и Гърция и през настоящата година продължи поскъпването на стоките, увеличаването на банкното обръщение, намаляването на покупателната сила на техните национални валути.

Освен това трябва да се има предвид, че посочените сравнителни данни за Гърция и Турция са при условие, че работниците в тях ще бъдат заети целогодишно. На голяма част от работниците в тези страни обаче не се осигурява редовна работа за през цялата година.

За бедственото положение в Гърция говорят и фактите за наличието на бедни в страната. Само за тримесечието от юли до септември 1955 г. например, по данни на Министерството на социалните грижи на Гърция (в „Катимерини“ в броя си от 11 януари 1956 г.) в цялата страна е имало 2 764 000 бедни (35% от общия брой на населението), от които 2 052 000 души не са притежавали повече от 120 драхми месечен доход на един човек. А със 120 драхми могат да се закупят всичко 40 хляба.

Но не е само въпросът до получаваните надници и до цените на стоките и услугите, които могат да се посрещнат с една заплата. Могат ли Гърция и Турция да се похвалят, че в тях и особено в техните села се разгръща, както у нас, жилищно и благоустройствено строителство, че се полагат такива грижи за културното издигане на техните народи?

Ние можем категорично да заявим, че след 9 септември 1944 г., и особено през последните години, нашите села много бързо се обновяват. Само за 1953, 1954 и 1955 години в селата са построени около 25 400 нови къщи с повече от

1 милион и 700 хиляди кв. м жилищна площ. Още по-голям размах получи жилищното строителство у нас през тази година. Няма никакво съмнение, че през идната година това строителство ще се засили много повече.

До края на 1957 г. в нашата страна ще се ползват с електричество около 80% от цялото население. Общо в страната на 1000 жители ще има около 63 радиоапарата и не по-малко от 52 радиоточки.

У нас, с малки изключения, почти всички села, включително и в Добруджа, са водоснабдени и се полагат големи усилия в близките години тоя въпрос да бъде напълно решен.

Далеч не е такова положението в Турция и Гърция. Не е ли факт, че грамална част от селското население в тези страни тъне в нищета и мизерия, живее в коптори. По-голямата част от селищата не са електрифицирани, почти няма водоснабдяване и поради лошото и скъпо медицинско обслужване масово върлуват различни болести и епидемии. Докато у нас през 1955 г. на един лекар се падат 869 жители, в Гърция 924 жители, а в Турция през 1953 г. — 3,100 жители.

През 1957 г. броят на новопостъпващите във висшите и полувисшите учебни заведения, техникумите и средните специални училища у нас ще достигне 32 100 души срещу 21 130 за 1956 г. От всички, които ще завършат седми клас, се предвижда около 75% да продължат по-нататък образованието си. При това трябва да се каже, че в редица градове на страната като Кърджали, Казанлък, Димитрово, Горна Оряховица, Пловдив, София се предвижда над 90% от завършващите основното си образование да продължат да се учат в средните и специалните училища. Или общият брой на всички учащи се в нашата страна през 1957 г. ще достигне 1 278 000 души, или всеки шести гражданин у нас се учи. Това създава прекрасни възможности за повишаване научно-техническия уровень на нашите трудещи се и улеснява по-нататъшното социалистическо изграждане на страната, по-нататъшното подобряване на народното благосъстояние и културата на народа.

У нас много отдавна неграмотен човек може да се срещне само по изключение, докато в Турция, по официални данни, през 1950 година 62,8% от населението на възраст от 10 до 55 години е неграмотно, а в Гърция през 1951 г. — 17,83%.

А как почиват нашите трудещи се през време на платения си отпуск? През тази година например са прекарвали полагаемия им се годишен отпуск в почивните станции около 226 000 души срещу заплащане само на една трета

от стойността на храната. Нашите най-красиви курорти — Варна, Поморие, Боровец, „Васил Коларов“ (Пампорово), Вършец и др., които в миналото се ползуваха само от шепка капиталисти и висши чиновници, сега са изцяло на разположение на трудещите се.

Биха ли могли трудещите се в капиталистическите държави, в Турция и в Гърция, и да мечтаят дори за такива придобивки?

Такива са, другари и другарки народни представители, фактите. Те показват, че жизненото равнище на народните маси у нас бързо расте и то е далеч по-високо, отколкото в Турция и Гърция.

Много по-добре ще бъде, ако реакционните турски и гръцки вестници, техните радиостанции, вместо да се занимават с клевети и лъжи по отношение на България, се погрижат повече за своя народ и му кажат истината така, както ние казваме истината на нашия народ. Много по-добре ще бъде тези вестници и радиостанции да говорят повече за сътрудничество между нашите страни, за укрепване на мира между народите, както това вършат нашето радио и нашата преса. При това, за да се запознаят самите трудещи се от Турция и Гърция как у нас животът се променя, ние сме готови да приемем техни делегации, за да видят със собствените си очи какво нашият народ твори и как гради своя живот.

Другари, както вече споменахме, относителният дял на потреблението от националния доход у нас през 1957 г. ще нарастне чувствително. Основната част от предметите за потребление ще се доставят чрез търговията на дребно. За да може да се отговори на бързото увеличение на покупателните възможности на населението, предвиждаме през 1957 г. стокооборотът на дребно в държавната и кооперативната търговска мрежа да се увеличи с около 8,5%. Това развитие на стокооборота е осигурено със стоки за по-добро снабдяване на населението през 1957 г.

В системата на търговията ще постъпят стокови фондове, с които, в сравнение с тази година, ще се осигури увеличаване на продажбите на месото и месните произведения с около 12%, захар — с 16%, ориз — със 7%, стерилизирани зеленчукови консерви — около 15%, свинска мас — около 50%, тъкани — с 14%, обувки — с 10%, радиоапарати — с 19%, мебели — с 11% и т. н.

С оглед да се осигури разнообразие на стоките и по-добро задоволяване потребностите на консуматорите предвиждаме да бъдат внесени отвън около два пъти повече

стоки за широко потребление, отколкото през тази година. В преобладаващата си част това ще бъдат мотоциклети, обикновени и моторни велосипеди, леки коли за продажба на населението, шевни и пишешни машини, музикални инструменти, някои фини тъкани, пердета, южни плодове и други.

Увеличеният стокооборот и нарасналата покупателна способност на населението поставят много по-остро въпроса за подобряване работата на търговските организации, отколкото досега. През идущата година работниците и ръководителите, заети в търговската мрежа, трябва много по-добре да изучават нуждите на трудещите се, правилно да разпределят и придвижват стоките фондове по окръзи, околии и населени места, да установят близки взаимоотношения с промишлените предприятия с оглед да се произвежда главно онова, което трябва и за когато трябва.

Трябва да се ликвидират досегашните случаи през зимата, да се произвеждат и предлагат в магазините повече платненки и по-малко галюши, или пък повече летни рокли и летни костюми, а по-малко балтони и зимни костюми. Време е също така всички работници и служители в търговската мрежа да се научат да бъдат по-внимателни, по-отзивчиви към купувачите.

Постигнатите досега резултати за подобряване жизненото равнище на нашия народ не са малки. Те трябва да се оценяват по-достойнство, защото са плод преди всичко на самите усилия на народа. Но ние не можем да се задоволим с постигнатото. Нашият народ може и трябва да живее още по-добре. Нашите усилия винаги ще бъдат насочени към по-нататъшното подобряване условията на живота и благосъстоянието на трудещите се.

По производителността на труда и снижение на себестойността

Но как може да се получи това по-нататък? Досегашните резултати, разбира се, дойдоха от нашия труд. Ясно е, че и по-нататък са необходими не по-малко труд, не по-малко усилия за икономии, отколкото досега. Ние не бива нито за момент да забравяме думите на великия Ленин, че производителността на труда в края на краищата е най-главното, най-решаващото условие за победата на нашия обществен строй, за увеличаване богатствата на страната и благополучието на трудещите се.

Като изхождаме от подготовката и възможностите на трудещите се в нашата страна, както и от материалните

условия, които им са предоставени, предвижда се в сравнение с 1956 г. производителността на труда на един работник в републиканската промишленост да се увеличи с около 2%, в транспорта — с 3,2%, в строителството — със 7,4%, а общо за всички отрасли на народното стопанство да бъдат реализирани не по-малко от един милиард лева икономии от снижаване издръжката на производството и обръщението.

Всички ние знаем, че колкото по-бързо се увеличава производителността на труда, колкото по-големи икономии реализираме от снижение на себестойността, колкото по-пестеливо и разумно разходваме всеки държавен лев, толкова по-бързо ще нараства благосъстоянието на нашата работническа класа, на нашия народ. А това е главната наша задача, нашата цел. В името на тази благородна задача, на тази цел трудещите се в нашата страна, всички ние, на който и участък да работим, трябва да направим сили и не само за изпълнение, но и за преизпълнение на поставените задачи за увеличаване производителността на труда и снижаване себестойността на продукцията.

По капиталните вложения

През идущата 1957 г. общият обем на капиталните вложения се предлага да възлезе на около 3590 милиона лева, т. е. с около 750 милиона лева по-малко от настоящата година.

Размерът на националния доход и неговото разпределение за потребление и натрупване, както се вижда, не ни позволява да отидем към по-големи натрупвания, към по-големи капитални вложения. Размерът на капиталните вложения всякога е предизвиквал голям интерес не само в министерствата и ведомствата, но и всред широките народни маси. И това е обяснимо, защото с капиталните вложения се определят размерите на стопанското и културното строителство, с тях главно се определя в края на краищата и темпът в развитието на производителните сили на страната.

Намаленият обем на капиталното строителство ще засегне в известна степен подготовките в каменноуглената промишленост, инвестициите в селското стопанство, отчасти електрификацията на страната, а също така и някои други народностопански отрасли. Да се намаляват капиталните вложения естествено не е приятно, защото това ще отсрочи изграждането на някои важни обекти — като Баташкия водносилов път, Експерименталната атомна станция при

Академията на науките и редица други обекти. Все пак трябва да се подчертае, че тези съкращения, макар да намаляват темповете на капиталното строителство и промишленото ни развитие, не създават в настоящия момент непосредствена сериозна опасност за диспропорции в народното стопанство. Необходимо ще бъде обаче през 1958 и следващите години да се засилят капиталните вложения в ония клонове на народното стопанство, които са решаващи за нашето развитие. При това не бива да изпускаме изпредвид разширяването, модернизирането, а където се наложи и ново строителство на редица предприятия за леката и хранителната промишленост, за преработката на селскостопанските суровини.

Със средствата, предназначени за капитални вложения, се осигурява следното развитие на народното стопанство през 1957 г.:

В промишлеността ще бъдат вложени около 2 милиарда и 230 милиона лева. С тези средства ще бъдат въведени в действие над 145 хиляди киловата електропроизводствени мощности, каменовъглени рудници с обща мощност 670 хиляди тона годишно производство; ще се завършат първата доменна пещ за производство на чугун, цехът за син камък в Медодобивния завод, две обогатителни инсталации за медни руди с обща мощност 164 хиляди тона годишна преработка; ще се увеличат мощностите за преработка на оловно-цинкови руди с близо 600 хиляди тона; ще завърши строителството на завода за суперфосфатни торове с годишна мощност 100 хиляда тона, на завода за огнеупорни материали в Елин Пелин, първият етап от разширението на текстилния комбинат „Марица“ в Пловдив и апретурата в Сливен.

Ще продължи строителството за разширяване на Химкомбината „Сталин“, Завода за автотракторни резервни части в Коларовград, Медодобивния завод, агломерационната фабрика към Металургичния завод „Ленин“, водноелектрическите централи „Пещера“ и „Алеко“ от Баташкия водносилов път. Ще започне изграждането на акумулаторния завод в Пазарджик, на захарния завод в Лом и на редица винарски изби.

За развитието на селското и горското стопанство се предвижда да бъдат изразходвани около 380 милиона лева. С това се обезпечава изграждането на нови около 150 хиляди декара напоителни площи с държавни средства, ще бъдат доставени около 1880 трактора, приравнени към 15 конски сили, 1400 пръскачки за овощни градини и лозя, ще се осигури и необходимият прикачен селскостопански ин-

рентар. Освен това за облекчаване на строителството в трудово-кооперативните земеделски стопанства и за поощряване развитието на трайните насаждения се предлага да им се отпуснат около 300 милиона лева държавни кредити.

За строителството на училища, болници, водоснабдяване и канализация на населените места, читалища, почивни домове, хотели, бани и други културно-битови обекти се предвиждат около 385 милиона лева.

За жилищно строителство към народните съвети и към ведомствата се заделят около 123 милиона лева. Същевременно за разширяване на индивидуалното и кооперативното жилищно строителство се предвижда държавен кредит от 200 милиона лева, т. е. два пъти повече от 1956 г. Тук трябва да отбележим, че за намаляване на недостига от жилища в големите градове Централният комитет на партията и правителството вземат допълнително мерки. Ще бъдат изработени типови проекти за по-евтино и удобно индивидуално жилищно строителство. Започва се по решение на партията и правителството съгъстяване на административния апарат, за да се освободят жилищни помещения за най-нуждаещите се трудови хора.

Въпросът за жилищното строителство е голям, сложен и труден въпрос. Тук не бива да се подхранват никакви илюзии, че тази задача ще бъде разрешена лесно, с един замах. Но както всяка друга сложна задача се разрешава по-леко, когато с нея се заемат не само държавните органи, а и народните маси, така и жилищният проблем може да се разреши по-добре и по-успешно само с дружните усилия на държавата и на населението.

В това отношение могат да изиграят голяма роля народните съвети, партийните комитети и ръководствата на стопанските предприятия. Ако се заемат по-задълбочено и поупорито с този въпрос, те могат да открият допълнителни ресурси, да мобилизират възможностите на населението за увеличаване на индивидуалното и кооперативното жилищно строителство.

Желанията за по-голямо строителство у нас на фабрики, на читалища и училища, на здравни заведения са извънредно големи. Тези желания засега далеч надхвърлят възможностите на нашата страна. Исканията в това отношение възлизат на около 7 милиарда лева. Очевидно е, че нашата икономика в никакъв случай не може да понесе строителство в такива грамадни размери. Ние не можеж да надхвърлим боя си. Не можем, засилвайки с такива темпове потреблението, да засилваме същевременно и натрупването. Тук

трябва да си припомним старата народна мъдрост — да простираме краката си според чертата. Както по другите въпроси, така и по строителството строго трябва да се съобразяваме с реалните възможности на страната. Засега не е нужно да разширяваме фронта на строителството, да започваме много нови обекти, а да се използват наличните средства за довършване на започнатите строежи, да използваме средствата в ония клонове на народното стопанство и за такива нужди, които са най-главни и най-необходими, които биха дали в най-скоро време сравнително по-голям икономически ефект.

Задачата — пестеливо да се разходват наличните средства, да се строи красиво и удобно, но в същото време и евтино — си остава и занапред основна задача на нашите проектанتي, инвеститори и строителни работници.

Ние бихме могли в следващите години да отидем и на по-голямо строителство, в по-големи размери, отколкото се набелязва за 1957 г. Но какво е нужно за това? Затова преди всичко е нужно да се увеличава производството, да растат богатствата на страната, да се увеличава с много по-бързи темпове националният доход. Само с по-голямо увеличаване на народното богатство, на националния доход може да се посрещат разходите както за постоянно повдигане жизненото равнище на народните маси, така и нуждите за по-големи капитални вложения, за по-голямо строителство.

По заетостта на работната сила

Другарки и другари народни представители! Един от важните въпроси, който занимава сега нашата общественост, това е въпросът за незаетата работна сила.

Наличието на свободни, незаети хора, които желаят да работят, очевидно е ненормално явление за нашите социалистически условия. Но това е временно явление, което дойде като резултат на дълбоките преобразования в нашето стопанство. Това са временни трудности, които ние можем и трябва да преодолеем.

Как се разрешава този въпрос с проектоплана за 1957 г.?

По редовната програма на промишлеността и другите отрасли на народното стопанство се очертава да бъдат заангажирани на работа нови 31 000 души. Явно е обаче, че с тази програма не може да се осигури работа за всички граждани у нас, които желаят да работят.

За да се осигури работа на по-голям брой трудещи се, ние се обърнахме с молба към съветското правителство да ни окаже необходимата помощ.

Комунистическата партия на Съветския съюз и съветското правителство и този път проявиха своето дълбоко разбиране на нашите нужди и се съгласиха да ни помогнат. Ние ще получим от Съветския съюз допълнителни количества суровини и материали — памучни тъкани, каучук, кожи, вълна и други, които следва да преработим на ишлема за нуждите на Съветския съюз. За изпълнението на тази допълнителна програма ще са необходими още около 25 000 души работници, предимно жени.

Сега Министерството на комуналното стопанство и благоустройството, Министерството на леката и хранителната промишленост и Централният съюз на трудово-производителните кооперации трябва съгласувано с изпълкомите на окръжните народни съвети да се погрижат правилно да разпределят изработването на тази продукция по окръзи, градове, предприятия. Продукцията, която ние ще изработваме за Съветския съюз, трябва да бъде насочена почти изключително към големите градове на страната, където има незаета работна ръка. Освен това посочените три ведомства и изпълкомите на народните съвети трябва да вземат сериозни мерки, за да осигурят най-високо качество на тази продукция, защото от нас, от качеството на нашата работа ще зависи дали ние ще получим в бъдеще още по-големи поръчки за ишлемеджийско производство.

По такъв начин с редовната програма, с ишлемеджийското производство за Съветския съюз и другите мероприятия, които партията и правителството провеждат, смятаме, че въпросът с незаетата работна ръка у нас през 1957 г. ще бъде в основни линии разрешен.

Разбира се, на тази част от гражданите, които търсят само чиновническа работа, бягат от строителството или другите клонове на материалното производство, на тях трудно ще се намери работа. Ние следва да кажем открито пред целия наш народ, че чиновническият апарат у нас е увеличен повече, отколкото е необходимо. Излишният административен апарат трябва да се съкрати, да излезе от канцелариите и да отиде в отраслите на материалното производство, където се създава националният доход, където се увеличават богатствата на страната.

Държавата разходва грамадни средства за развитие на образованието и културата на нашия народ. Тези средства се разходват обаче не за да се създава чиновническа България, а за да се повишават непрекъснато техническите знания и културата на нашата работническа класа, на всички трудещи се. Това трябва добре да се знае от всички, които

се учат в нашите висши, полувисши, средни и специални учебни заведения. Нужно е това да се напомни и на техните родители, преподаватели и възпитатели.

Народните съвети, партийните и младежките организации по места трябва да проявят големи грижи в това отношение. Трябва да бъдат ликвидирани случаите, каквито имаше през тази година, когато на редица строителни обекти и промишлени предприятия не се осигуряваше редовен приток на работна ръка въпреки наличието на граждани, които търсят работа. В гр. София например по данни на градския народен съвет през лятото е имало около 20 000 души, които са изявили желание да постъпят на работа. В същото време в близкото село Панчарево строителството на бента на р. Искър изоставаше поради липса на строителни и общи работници; не вървеше както трябва и направата на пътя на Витоша поради недостиг на работници. Имаше нужда от работници в тухларската фабрика „Работник“, в Завода за металорежещи машини и др. Повечето от софийските „безработни“ не пожелаха да постъпят там на работа. А една част от тези, които отидоха да работят, скоро напуснаха работните обекти. За такива „безработни“, за които няма никакви физически или други причини да бягат от материалното производство, естествено работа няма да се намери дотогава, докато те не изменят своето отношение към труда.

По външната търговия и снабдяването на народното стопанство

С проектоплана се предвижда стокообменът на страната да нарасне с повече от 22% спрямо очакваното изпълнение за 1956 г., от които износът — с около 20%, и вносът — с около 26%.

Както и през изтеклите години, основната част от нашия стокообмен, около 51,5%, ще бъде със Съветския съюз, около 32% — с народнодемократичните страни и около 16,5% — с капиталистическите страни.

Ежегодното разширяване на стокообмена ни със Съветския съюз е плод на нашите насъщни общонародни икономически интереси — оттам ние получаваме главната част от необходимото ни оборудване, суровини и материали и там продаваме по-голямата част от онова, което нашата страна произвежда и може да заделя за износ. Винаги, когато сме затруднени в доставката на някои материали или не можем да осигурим пласмент на нашите стоки, страната, към която се обръщаме и винаги получаваме благоприятно ре-

шение, е преди всичко Съветският съюз. Тази по-голяма отзивчивост и по-добрите условия, на които купуваме и продаваме на Съветския съюз, стоят в основата на нашите взаимни икономически отношения.

И с останалите социалистически страни, в това число и с ФНР Югославия, нашият стокообмен през 1957 г. ще бъде значително увеличен.

Освен това ние предвиждаме по-значително разширяване на стокообмена ни и със страните от Близкия изток и Африка, като Сирия, Египет, Судан и др.

За 1957 г. сме предвидили да внесем 402 000 тона черни метали, или с около 20% повече от тази година. От цялото това количество Съветският съюз ще ни достави 290 000 тона, или 72%. Металите, както е известно, се употребяват в почти всички отрасли на народното стопанство. Сравнително най-голяма част от тях отива за нуждите на машиностроенето, металообработването и металургията. В тези три отрасли през 1957 г. ще бъдат заети над 70 000 работници и служаци, следователно с метала, който ще получим от Съветския съюз, ще осигурим работа на около две трети от работниците в посочените три отрасли.

С петролните продукти положението е както с металите. През 1957 г. е предвиден внос на 537 хиляди тона течни горива, масла и други нефтопродукти, от които Съветският съюз ще ни достави 389 хиляди тона, или 72,4%. С тези количества се осигуряват горива и масла за нормалната дейност на машинно-тракторните станции и на автотранспорта.

Освен това Съветският съюз ще ни достави 47% от целия внос на машини и съоръжения, 67% от целия внос на кокс, около 83% от вноса на естествен и изкуствен каучук, 80% от вноса на целулоза, около 60% от вноса на памука и т. н.

Както се вижда, Съветският съюз ни доставя преди всичко оборудване, суровини и материали за нашата промишленост, транспорта, селското стопанство и строителството. С количествата от посочените материали, които съветското правителство се съгласи да ни отпусне през 1957 г., ние ще осигурим редовна работа на стотици хиляди работници и служаци. Трябва определено да се каже, че ако не бяхме получили тази материална помощ, беше налице реална опасност през идущата година да отидем към съкращаване на известно число работници спрямо 1956 г. в машиностроенето, металообработването, текстилната и каучуковата промишленост.

Известно е какво представляват на капиталистическия пазар в настоящия момент металите, петролните продукти

и другите материали, за които става дума. Всички те са предмет на запрещение и постоянни борсови спекулации. Оттам ние бихме могли да закупим само минимални количества, защото от една страна те не желаят да ни продават, а от друга страна цените са по-високи от тези, по които ги купуваме от Съветския съюз и другите демократични страни.

Положението с нашия износ не се различава съществено от това на вноса. От всичко онова, което ще изнесем за Съветския съюз през 1957 г., не по-малко от 65% представляват промишлени стоки за широко потребление, преработени в нашата промишленост и по този начин в тях е оползотворен трудът на нашите работници. Едни от най-ценните стоки на нашия износ са рудите, концентратите от цветни метали, тютюнът и машините. За Съветския съюз ние изнасяме само около 54% от рудите и концентратите, около 56% от тютюна и 38% от машините.

Вражеската пропаганда тръби, че ние изнасяме за Съветския съюз и народните демокрации суровини и стоки за потребление, от които сами чувствуваме недоимък. Това е нагла лъжа. Истината е такава, че за да внесем от капиталистическите държави макар и малки количества метали, петролни продукти, памук, вълна, каучук, трябва обязательно да изнесем пшеница, царевича, маслодайни семена, шротове, къспета, месо и всичко онова, от което ние самите имаме нужда. А за никого не бива да бъде тайна, че Съветският съюз не само не получава от нас такива стоки, но и ни предостави заемообразно необходимите количества пшеница.

Интересен е въпросът за цените, по които ние купуваме и продаваме стоките на международния пазар.

Известно е, че има два международни пазара — капиталистическият и нашият, социалистически пазар. Докато цените на стоките на капиталистическия пазар постоянно се променят с оглед на конюктурата, цените на стоките на социалистическия пазар не се влияят от стихийните колебания и спекулативните повишения, а се установяват твърди за по-продължителен период, по реда на доброволни съглашения между равноправни страни, при пълно съблюдаване на взаимните интереси.

Въпреки редица дискриминационни мерки, които се упражняват от капиталистическите страни, ние се стремим да поддържаме редовна търговия с всички страни на базата на равноправието и взаимната изгода. По редица износни и вносни стоки ние имаме изгода да търгуваме и с капиталистическите страни.

Ако обаче ние речем да насочим нашия основен стокообмен не към Съветския съюз и народнодемократичните страни, а към капиталистическите страни, годишно нашата страна ще губи не по-малко от 200 милиона валутни лева, т. е. трябва да изнасяме много повече стоки, за да получим това, което ни е необходимо.

За да се види колко е по-изгоден за нас социалистическият пазар, ще приведа само няколко примери:

Ако ние изнесем един тон конфитюри и мармалади, срещу тях от капиталистическия пазар могат да се получат хиляда и сто килограма тънка ламарина, а от Съветския съюз — две хиляди и сто килограма, т. е. близо два пъти повече.

Срещу един тон наши сладка от капиталистическия пазар могат да се купят 9 хиляди и 100 кг автомобилен бензин, а от СССР — 15 хиляди и 400 кг.

Срещу един тон меден концентрат ние можем да получим от капиталистическия пазар 1 тон и 200 кг железен валцдрат, а от Съветския съюз — 1 тон и 450 кг.

Срещу 1 тон наш оловен концентрат от капиталистическия пазар могат да се получат 225 кг. неръждаваща стомана или 1500 кг дебела ламарина, а от Съветския съюз — 305 кг неръждаваща стомана или 2300 кг дебела ламарина.

Срещу един тон наше олово може да се получат от капиталистическия пазар 2300 кг железопътни релси, а от Съветския съюз — 3700 кг железопътни релси.

Срещу 100 тона цимент от капиталистическия пазар можем да получим 3 тона и 700 кг бяло тенеке, а от Съветския съюз — 4 тона и 300 кг.

Подобни са разликите в цените по целия списък на нашите вносни и износни стоки на двата пазара. Може ли при това положение разумен, непредубеден човек у нас даже и да си помисли за преимуществено насочване на нашия стокообмен към капиталистическия пазар!

При разглеждане на външнотърговските отношения не бива да се забравя и това, че ние получаваме главно от Съветския съюз дългосрочни кредити.

Извън досегашната помощ напоследък ние се договорихме със съветското правителство до 1962 г. да ни окаже нова помощ в доставката на машини, съоръжения и метали за разширяването и построяването на следните предприятия:

1. Разширяване на сегашния Оловно-цинков завод с оглед неговият годишен капацитет да достигне 20 000 тона олово и 20 000 тона цинк.

2. Нов оловно-цинков завод за 40 000 тона годишно производство на олово и за 30 000 тона цинк.

3. Разширяване на сегашния Азотно-торов завод с оглед производството му да се увеличи до 220 000 тона азотни торове.

4. Нов азотно-торов завод, който по-рано беше договорен за 220 000 тона годишно производство на азотни торове, а сега Съветският съюз се съгласи да бъде увеличен капацитетът му до 440 000 тона.

5. Коксохимически завод за производство на 300 000 тона годишно кокс и обогатителна фабрика за черни каменни въглища към него.

Такива помощи от капиталистическите държави ние не можем да получим, както и не сме получавали по времето на буржоазната власт у нас. Обратно, когато използваме кредити от тях, ние плащаме не по-малко от 7—8% годишна лихва. А за кредитите от Съветския съюз и от другите демократични държави ние плащаме само 2% лихва.

В плана за външната търговия е предвидено през 1957 г. и ние от своя страна съобразно възможностите ни да окажем макар и скромна помощ във формата на стоков кредит на Унгарската народна република в размер на около 12 милиона валутни лева и на Народна република Албания — около 7 милиона валутни лева. В този кредит за Унгарската народна република се включват 100 хиляди тона каменни въглища, 1000 тона калцинирана сода, 500 тона сода каустик, 5000 тона цимент, 7000 тона пиритни концентрати, 25 хиляди кубически метра дърва за горене и редица други стоки.

Такива са в главни линии нашите икономически отношения със Съветския съюз и със страните с народна демокрация. Тези отношения се изграждат върху принципите на пролетарския интернационализъм, на братското сътрудничество, на взаимната помощ, които принципи са съвсем нови, непознати и невъзможни в отношенията между капиталистическите държави. Тези принципи не само че не нарушават, а, обратно, допринасят за укрепването на нашата национална независимост и свобода, на нашия държавен суверенитет.

И не само това, принципите за сътрудничество, за мир и дружба между народите, които великият Ленин ни завеща и които нашите страни строго съблюдават в отношенията помежду си и с капиталистическите страни, със страните, които се борят за национална независимост, дават своето отражение върху развитието на целия международен живот.

Нима можеше да съществува независима Индия, Бирма, Индонезия, Сирия, Ливан, Йордания, ако не беше налице мощният антиимпериалистически лагер, нима можеше египетският народ така успешно да устоява своята национална независимост и свобода, ако не беше енергичната позиция на Съветския съюз, Китайската народна република, на всички демократични народи?

Нима можеха така самоотвержено да водят борбата за национално освобождение народите на Тунис, Алжир, Малайя, Виетнам и други колониални страни, ако те не знаеха, че има на света Съветски съюз, Народен Китай, че има нова обществено-политическа система, общочовешките идеали на която правят народите от нашите страни несъкрушими защитници на мира и свободата?

Ние ще се стремим, според възможностите си, да разширяваме нашия стокообмен и с капиталистическите страни, разбира се, на взаимноизгодни условия.

Такива възможности се разкриват особено в близоизточните страни, с които вече сключихме и сме в преговори да сключим някои по-големи сделки. Вече се договорихме със Сирийската република да ѝ построим с наши материали силози за зърнени храни и други обекти. Преговори за таква строителство и за разширяване на нашите икономически връзки се водят и с други страни.

С предвидения в проектоплана внос на суровини и материали се осигурява не само нормалното задоволяване потребностите на всички наши производствени предприятия, но и известно увеличаване на запасите в страната от черни валцовани метали, кокс, петролни продукти, целулоза, каучук, азбест и други, за да се гарантира непрекъсната работа на промишлеността.

Като се има предвид, че основната част от вносните суровини и материали ние ще получим от Съветския съюз, който винаги най-акуратно е изпълнявал ангажиментите си към нас, редовното снабдяване на предприятията през 1957 г. ще зависи главно от работата на Министерството на външната търговия и неговите централи, доколко те ще положат грижи и усилия за ритмично изпълнение на плана за вноса и износа.

Другарки и другари народни представители! Гаранция за изпълнението на нашия план, за нашата сигурност и национална независимост, за нашата свобода и държавен суверенитет са преди всичко нашата героична работническа класа и нейният боеви съюз с трудещите се селяни. Гаранция за всичко това е безкористната помощ, сътрудничеството

и единството ни с великия Съветския съюз и другите социалистически страни.

Империалистите много добре виждат успехите, които завоювахме благодарение на това единство. Сега те с бясна пропаганда, с примамливи лозунги за „независимост“, за „национален комунизъм“ и други хитрости се мъчат да разединят нашите сили, да разкъсат нашето единство, за да постигнат, ако могат, своята престъпна цел — реставрация на капитализма.

Тяхната печатна и радиопропаганда използва някои слабости и недостатъци в отделните страни, използва организирани от самите тях контрареволуционни събития в Унгария, за да трови съзнанието на трудещите се и да разколебава тяхната вяра във великото дело на комунизма.

Под каквито и обаче маски империалистите да развяват парцаливото знаме на фалирания буржоазен национализъм и шовинизъм, те не могат да измамат народите.

Народите много добре знаят какви „приятели“ на тяхната свобода и независимост са американските, английските, френските и други империалистически сили. Това най-очевидно показва както унгарските събития, така и варварското нападение над миролюбивия египетски народ.

Социалистическият строй, социалистическата система показва и доказва своето превъзходство над капитализма, който носи на народите само войни и разорения, безправие и робство.

Поради това главният извод, който правят социалистическите държави и миролюбивите хора от цял свят, е — още по-голямо единство, още по-голяма сплотеност в лагера на социализма, демокрацията и мира. В това се състои нашата сила, нашата непобедимост. В това е гаранцията за укрепване на мира и дружбата между народите.

В единството, в още по-голямата сплотеност, в единната и задружна борба на нашата партия, народното правителство, на Отечествения фронт и всички трудещи се е гаранцията за изпълнението на нашия план за 1957 г.

Изпълнението на този план ще означава изпълнение и на нашата втора петилетка по основните нейни задачи:

- подем в развитието на селското стопанство;
- развитие на електрификацията, каменовъглената промишленост и цветната металургия;
- увеличаване производството на стоките за народно потребление;
- непрекъснато повдигане жизненото равнище на народните маси;

по-нататъшно планомерно развитие на народното стопанство и успешно строителство на социализма в нашата страна.

Смятам, че ще бъдем единодушни не само ние, но и целият наш трудов народ и всеки според силите си ще се заеме с изпълнението на тези задачи, защото това са задачи всенародни, задачи, отговарящи на жизнените интереси на нашия народ.

Какво е необходимо за изпълнението на тези задачи?

Необходимо е да мобилизираме още повече творческите сили на трудещите се от града и селото, да издигнем на по-високо ниво социалистическото съревнование и да се борим за по-голямо производство в селското стопанство и промишлеността, за по-евтино и по-качествено производство, за по-висока производителност на труда, за повече национален доход.

Необходимо е да се борим за по-пестеливо разходване на държавната пара, която е пара народна.

Само този е пътят за увеличаване на паричните и реалните доходи на трудещите се у нас, за повдигане на тяхното благосъстояние.

На енергична работа и борба за изпълнението и преизпълнението на плана през настъпващата 1957 г.! (Продължителни ръкопляскания)

Председател Фердинанд Козовски: Думата по законопроекта има докладчикът на законодателната комисия др. Никола Джанков.

Докладчик Никола Джанков: (Чете)

„ПРЕДЛОЖЕНИЕ

на законодателната комисия по законопроекта за
Държавния народностопански план за 1957 г.

1. В раздел първи на законопроекта в началото думите „Народното събрание утвърждава приетия от Министерския съвет цялостен план за развитието на Народна република България през 1957 г., включително и утвърдения“ да се заменят с думите „Народното събрание утвърждава предложения от Министерския съвет цялостен план за развитието на Народна република България през 1957 г., включително и приетия“.

Съображения. Изменението в текста се прави по редакционни съображения и с цел да се отразят правилно зада-

чите по изготвянето на народностопанския план от Министерския съвет и гласуването му от Народното събрание.

2. В раздел първи, глава I — По капиталното строителство, в точка 7 думите „заеми в размер на около 200 милиона лева“ да се заменят с думите „заеми в размер на 200 милиона лева“.

Съображения. Заличаването на думата „около“ се прави, за да се определи с по-голяма точност сумата, която Българската инвестиционна банка със закона се задължава да разпредели за жилищно строителство.

Председател на законодателната комисия: Б. Лозанов.”

Председател Фердинанд Козовски: Другари и другарки народни представители! Бюрото предлага с това днешното заседание да бъде преустановено и пренесено за утре, 28 декември, 15 часа.

Моля тези другари, които са съгласни с това предложение, да гласуват. Всички са съгласни.

Вдигам заседанието.

(Вдигнато в 17 ч. 35 м.)

Председател: Ф. Козовски

Секретари: { В. Димитров
Н. Гаврилова

Стенограф: В. Йонков